

Overwin het kwade door het goede

preek bij Romeinen 12: 18 en 21

Verlamd door de wereldproblematiek

Je zit 's avonds op de bank. Je kijkt naar het journaal en ziet beelden van kapotgeschoten steden, vluchtelingenkampen in de modder, of politiek geharrewar waar niemand meer naar elkaar luistert. Je zucht, pakt de afstandsbediening en zet de tv uit. Met een dof gevoel in je maag denk je: 'Wat een bende. Maar ja, wat kan ik er in mijn eentje in vredesnaam aan doen? Niets toch?' Het is precies déze verlamming die de vrede het snelst om zeep helpt: het gevoel dat jouw bijdrage een druppel op een gloeiende plaat is.

Wat je wél kunt doen

Maar de slogan van de bekende Pauluskerk in Rotterdam is: 'Overwin het kwade door het goede.' In die kerk vangen ze drugsverslaafden en daklozen op. Vorig jaar vertelde de predikant, Martijn van Leerdam, hierover. Niet omdat ze de hele wereldproblematiek kunnen oplossen. Nee, ze hebben de overtuiging dat je in ieder geval Bed, Bad en Brood kunt bieden. Dat kun je wél doen. Geen grote woorden over wereldvrede, maar hele concrete daden: brood smeren, een kopje koffie...

Realistisch werken aan vrede

Paulus schrijft in Romeinen 12: 'Stel, voor zover het in uw macht ligt, alles in het werk om met alle mensen in vrede te leven.' Het zijn heel nuchtere woorden. Hij zegt niet naïef dat je met iedereen vrienden moet worden. Hij weet uit eigen ervaring — denk aan zijn knallende ruzie met zijn reisgenoot Barnabas — dat relaties soms vastlopen en dat wegen soms moeten scheiden. Het conflict was niet op te lossen. Vrede vraagt immers om twee partijen. Maar Paulus focust op jouw eigen opstelling: 'Voor zover het in úw macht ligt.'

De twee cirkels van Covey

De bekende auteur Stephen Covey bedacht daar ooit een mooi model voor: de twee cirkels.

De **cirkel van Betrokkenheid** is de grote buitenste cirkel. Hierin zit alles waar we ons zorgen over maken, maar waar we geen directe zeggenschap over hebben: de wereldpolitiek, de economie, de stijgende prijzen, of hoe je burens zich gedragen. Als je de hele dag in deze cirkel doorbrengt, word je maagpijn-filosoof: je windt je op, maar je wordt vooral passief, gefrustreerd en bitter.

De **cirkel van Invloed** is de cirkel daarbinnen. Die is veel kleiner, maar hier ben jij wél de baas. Hierin zit jouw eigen reactie, jouw eigen stem, jouw eigen houding. Een vriendelijk woord tegen de caissière, een kaartje naar een eenzame buur, het opbrengen van het geduld om níet meteen fel van leer te trekken als iemand een andere mening heeft. En soms ben je in de positie om invloed op het grotere geheel uit te oefenen.

Proactief in actie komen

Paulus roept je eigenlijk op om uit die grote, verlamdende cirkel te stappen en midden in onze cirkel van Invloed te gaan staan. In managerstaal: wees niet reactief, maar proactief. Vraag jezelf niet af wat 'de wereld' zou moeten doen, maar vraag je af: wat kan ik vandaag

wél doen? Paulus noemt in Romeinen 12 vooral dingen die in jouw cirkel van invloed zitten. Vergeld geen kwaad met kwaad — dat is jouw keuze. Wees gastvrij — dat is jouw houding. Reik je hand uit, ook als de ander zwijgt — dat is jouw initiatief.

Het bekende gebed van Franciscus van Assisi — we zullen het zometeen gaan zingen — verwoordt dit prachtig: 'O Heer, laat mij er naar streven niet dat ik getroost word, maar dat ik troost breng. Niet dat ik begrepen word, maar dat ik de ander versta. Niet dat ik geliefd word, maar dat ik liefheb.' Iemand heeft dit de meest proactieve tekst ter wereld genoemd.

De derde weg van Jezus

Jezus leefde ons dit voor. Toen Hij zei: 'Keer de ander ook je andere wang toe', riep Hij niet op om over je heen te laten lopen. Hij wees een derde weg: buig niet voor het geweld, vlucht niet weg, maar blijf staan. Want door je andere wang toe te keren stel je een confronterende vraag: waarom sla je mij? Confronteer het kwaad door bewust het goede te doen.

De vraag is dan wel: hoe kan ik dat opbrengen? De enige manier is dat jij zelf je anker hebt in de vrede die God jou geeft. Door te bidden maak je daar contact mee. Werken aan vrede begint met gebed.

Loslaten en toevertrouwen

Natuurlijk heeft onze cirkel van invloed z'n grenzen. Soms heb je werkelijk alles geprobeerd wat in je macht ligt, en blijft de vrede toch uit. Dan mag je 'loslaten'. En loslaten is niet hetzelfde als 'laat maar waaien', maar: toevertrouwen aan God. Zeggen: 'Heer, mijn mogelijkheden houden hier op. Ik heb gedaan wat ik kon in mijn kleine cirkel. Ik leg het nu in Uw handen.'

Vrede begint niet op een groot diplomatiek wereldtoneel. Vrede begint vandaag aan onze keukentafel, in de straat en in de keuzes die wij maken in onze eigen cirkel van invloed.

Jouw unieke roeping

Je zit weer op de bank. Je kijkt naar het journaal. Je kunt je laten verlammen door alles wat er in de wereld gebeurt. 'Wat heeft het voor zin om me in te zetten?', kun je denken. Henri Nouwen zegt daarover dat 'roeping' het sleutelwoord is. Het is niet jouw roeping om de wereld te redden. Maar jij hebt een unieke persoonlijke roeping in jouw wereld — ook al is dat klein — in jouw huis, jouw familie, jouw straat... Vraag God of Hij je je eigen roeping laat zien en daarvoor kracht en vertrouwen geeft. En je zult merken dat trouw aan het kleine genezend zal werken voor de ziektes van onze tijd.

Wat kan jij wél doen? Laat je niet verlammen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede te doen.

Amen.